

LUPWILILI LWA ICHANDUSO LWANDIKIGWE NA MTUMIGWA WA KILISTO PAULO HA WAKOLINTO ULONGOZI

Lupwilili lwa Ichanduso lwa Mtumigwa wa Kilisto Paulo ha Wakolinto lwandikigwa na mtumigwa wa Kilisto Paulo mmilao ya 55 songela viyavumbuke Kilisto (1:1). Luno lulo lupwilili lwa ichanduso mmhwilili mbili zitulinazo Paulo zayawandikile wanhu wamtogole Kilisto wakalile mdiwambo da Kolinto. Siku kandika lupwilili luno kipigiti viyakalile mdiwambo da Efeso, viyakalile mnzila yochola na kubwela muisi ya Makedonia kipigiti hanagesa kuchola Kolinto (16:5-9).

Lupwilili luno lukala nyidikila ya mbuli ziyazi-bokele Paulo kulawa ha wanhu wayagwe wamtogole Kilisto zilonga mbuli bwando zihile zikalile zitendeka mwa wanhu wamtogole Kilisto kamba vija mbagu na ushalati. Wambo da Kolinto dikala ditangigwa ng'hani mmbuli ya ushalati avo hakikalile kinhu cha mkanganyo mbuli ino kulawilila mwa wanhu wamtogole Kilisto wali mdiwambo dino. Lupwilili lwa Ichanduso lwa Wakolinto vivija luna sula itangigwe ng'hani, sula ilonga mbuli ya noye (13).

Gali Mgati ya Ikitabu

1. Paulo kowalamsa Wakolinto na kumuheweza Mulungu sama yao (1:1-9).

2. Abaho kozipeta mbuli za mbagu ziyazi-bokele mwa wanhu wantogole Kilisto wa Kolinto (1:10—4:21).
3. Abaho kozipeta mbuli za ushalati na kuigala wenyego kwa wenyego kuna ivitala (5—6).
4. Abaho kolava mafundo ga zengele, kulava nhosa ha miwegu, mating'hanilo ga nham-biko, nhunza za muloho, na mzuso (7—15).
5. Hakimambukizo, kokomeleza na mbuli za sang'hano na mbuli zake mwenyego (16).

Ndamsa Kulawa ha Paulo

¹ Lupwilili luno lolawa ha Paulo, mtumigwa wa Yesu Kilisto, yakemigwe na manogelwa ga Mulungu, na kulawa ha Sositene ndugu yetu.

² Nowandikila wanhu wantogole Kilisto wali mdiwambo da Kolinto, wali wanhu wa Mulungu mkuilumba hamoja na Yesu Kilisto, wakemigwe wawe wanhu wang'alile, hamoja na awo wose wali kila hanhu wodikema twaga da Mndewa wetu Yesu Kilisto, Mndewa wao na wetu.

³ Ngekewa na tindiwalo kulawa ha Mulungu Tata wetu na kulawa ha Mndewa wetu Yesu Kilisto viwe hamoja namwe.

Paulo Komuheweza Mulungu

⁴ Nomuheweza Mulungu wangu mazua gose sama yenu, sama ya ngekewa ya Mulungu iyawagwelele mweye kubitila Yesu Kilisto.

⁵ Mkuilumba hamoja na Kilisto mgaluka wagoli m'vinhu vose, muulonzi wose na ilimu yose,

⁶ kwavija usindila wetu mmbuli ya Kilisto woneka mgati yenu. ⁷ Avo hamuhungukilwe nhunza yoyose ya muloho mbaka kipigiti

kino vum'beta na sulukila kufunuligwa kwa Mndewa wetu Yesu Kilisto. ⁸ Vivija heyo iyo yodayawagele mhiko mbaka hakimambukizo, giladi sambimuwe na mbuli mdizua dija da kubwela Mndewa wetu Yesu Kilisto. ⁹ Mulungu kozindilila mbuli zake, na heyo iyo yawakemile muwe na udugu na mwanage, Yesu Kilisto Mndewa wetu.

Kuigola Mmwanza wa Wanhu Wantogole Kilisto

¹⁰ Nowayalalila mweye, ndugu zangu, mditwaga da Mndewa wetu Yesu Kilisto, kamba mweye mose muitogolele gaja gomulonga giladi sambikuwe na mbagu mmwanza wenu, avo muigoge ng'hani mnzewele na mngelegeza. ¹¹ Kwavija wanhu kulawa mulango wa Kloe wanongela kamba kuna ngomba mmwanza wenu, mweye ndugu zangu. ¹² Kinilonga nie icho kino, kila munhu kolonga jake. Ino kolonga, "Nie wa Paulo," iyagwe, "Nie wa Apolo," iyagwe, "Nie wa Petulo," na iyagwe, "Nie wa Kilisto." ¹³ Kilisto kaigola? Paulo iyo yawambigwe mumsalaba sama yenu? Mweye m'batizigwa mditwaga da Paulo?

¹⁴ Nomuheweza Mulungu kamba sim'batize munhu yoyose mmwanza wenu ila Kilisipo na Gayo, ¹⁵ avo haduhu munhu yodayadahe kulonga kamba m'batizigwa mditwaga jangu. ¹⁶ Ona! Vivija niubatiza mulango wa Stefana, ila sivitanga kamba nim'batiza munhu iyagwe. ¹⁷ Kwavija Kilisto handagize nie kubatiza. Ila kandagiza kuupeta Usenga Unogile, si na mbuli

zili na ng'hungwe ya kiunhu, giladi msalaba wa Kilisto sambiuzegezeligwe mhiko zake.

Kilisto Iyo Mhiko na Ng'hungwe ya Mulungu

¹⁸ Kwavija usenga wa ifa ya Kilisto mumsalaba wokoneka ubozi ha awo wopotela, ila ha tweye tukomboligwe, usenga hiwo uwo mhiko ya Mulungu. ¹⁹ Kwavija yandikigwa Mzinyandiko Zing'alile,

“Noibananga ng'hungwe ya wabala,
na noibumbuwaza nzewele ya wene
nzewele.”*

²⁰ Kakwahi munhu ija yali m'bala? Kakwahi mfundiza Malagizo ga Musa? Kakwahi yali na mbamila mkipigiti kino? Mulungu kaitenda ng'hungwe ya ulumwengu uno iwe ubozi! ²¹ Kwavija Mulungu mng'hungwe yake katenda sambividahike wanhu kumtanga heyo mkubitila ng'hungwe yao wenyego. Ila mnzila ya usenga utuupeta, awo woukema, “ubozi,” Mulungu kasagula kuwakombola awo wotogola. ²² Wayahudi wolonda mizonza giladi watogole, na Wagiliki wozahila ng'hungwe. ²³ Ila tweye tompeta Kilisto yawambigwe mumsalaba, mbuli ili king'hwaso mwa Wayahudi na ubozi mwa Wamhazi. ²⁴ Ila ha awo wakemigwe na Mulungu, wose, Wayahudi na Wagiliki, Kilisto iyo mhiko ya Mulungu na ng'hungwe ya Mulungu. ²⁵ Kwavija kija kikoneka kuwa ubozi wa Mulungu kicho ubala kubanza ng'hungwe ya wanhu, na kulegela kwa Mulungu kowa mhiko ng'hulu ng'hani kubanza mhiko za wanhu.

* **1:19** Mbuli zino zolawa mkitababu cha ISAYA 29:14.

²⁶ Ndugu zangu, gelegezeni vija vumkalile kipigiti vumkemigwe na Mulungu. Si wanhu bwando mmwanza wenu mkalile wabala kuvikila ubala wa kiunhu, na si wanhu bwando mkalile na mhiko, na si wanhu bwando mkalile wagoli. ²⁷ Ila Mulungu kagasagula gaja ulumwengu ugo gesa kamba ga ubozi giladi kuwagela kinyala iwabala, na kagasagula gaja ulumwengu ugo gesa kamba galegela giladi kuwagela kinyala waja wali na mhiko. ²⁸ Mulungu kavisagula vinhu vili hasi ng'hani na vizabuzwe na wanhu muulumwengu uno, vinhu vilibule nhogolwa giladi kuvibananga vija vikoneka na wanhu kuwa na nhogolwa muulumwengu uno. ²⁹ Avo munhu sambiyaitope haulongozi wa Mulungu. ³⁰ Sama ya Mulungu mweye muilumba hamoja na Yesu Kilisto, ayo sama yetu tweye yagaluke ng'hungwe kulawa ha Mulungu, na katutenda tuwe bule uzenzeleganye, na kutung'aliza, na kutukombola. ³¹ Avo kamba viyandikigwe Mzinyandiko Zing'alile, "Munhu yoyose yahalonda kuitopa, yaitope mgati ya Mndewa."

2

Usenga wa Kuwambigwa Kilisto Mumsalaba

¹ Ndugu zangu, kipigiti vunizile kumwenu kuipeta ikweli ya Mulungu iifisile, silongile mmahala ama m'vitega. ² Kipigiti kiguhi kinikalile na mweye, nizatenda ngelegeza zangu sambizigelegeze kinhu chochose, ila Yesu Kilisto ayo yawambigwe mumsalaba. ³ Nie niza

kumwenu kuno nilegele na kuno nidumba na kuno nigudema. ⁴ Usenga wangu na mafundo gangu hagakalile na ng'hungwe ya kiunhu ama mbuli zilimwilile, ila gakala na utango wa mhiko za Loho wa Mulungu, ⁵ giladi nhamanila yenu sambiikale mng'hungwe ya wanhu, ila mmhiko za Mulungu.

Ng'hungwe ya Mulungu

⁶ Hata awo noumeta usenga uli na ng'hungwe ha awo wakangale muloho. Ila sio ng'hungwe ya ulumwengu uno ama za watawala wa ulumwengu uno awo wohuha. ⁷ Ng'hungwe iniipeta iyo ng'hungwe ya Mulungu ifisike, ayo iyeshile kuisagula sama ya yenzi yetu songela ulumwengu haunalumbigwa. ⁸ Haduhu mtawala yoyose wa ulumwengu uno yaitangile ng'hungwe ino. Kamba wahaitangile, sambiwamuwambe mumsalaba Mndewa wa iyenzi. ⁹ Ila kamba viyandikigwe Mzinyandiko Zing'alile, "Gaja haganakoneka ama kuhulikwa na munhu yoyose,
gaja haduhu munhu yagagesile kamba go-
daha kulawila,
gano gago Mulungu goyowagomela awo wamnogele."

¹⁰ Ila mbuli zino Mulungu katugubulila tw-eye kubitila Loho wake. Kwavija Loho wake kozahila vinhu vose, hata mbuli za Mulungu ziifisile. ¹¹ Kwavija haduhu munhu mmwanza wa wanhu yozitanga ngelegeza za miyage, ila loho wa munhu ija yali mgati yake iyo yodaha kuzitanga. Vivija haduhu munhu yozitanga

ngelegeza za Mulungu ila Loho wa Mulungu. ¹² Tweye hatum'bokele loho wa ulumwengu uno, ila tum'bokela Loho yolawa ha Mulungu, giladi tugatange gaja gayatugwelele Mulungu.

¹³ Tozilonga mbuli zino, mmbuli hazilingile na zija zifundizwa na ng'hungwe ya wanhu, ila kamba zija zifundizigwa na Loho wa Mulungu, zigubula mbuli zili mgati ya Loho wa Mulungu mwa awo wali na Loho wa Mulungu. ¹⁴ Munhu yoyose yalibule Loho wa Mulungu hadaha kubokela nhunza zilawa ha Loho wa Mulungu. Kwavija kumwake heyo za kamba ubozi na hadaha kuzitanga, kwavija zomanyigwa muloho. ¹⁵ Munhu yoyose yali na Loho wa Mulungu kodaha kuvitagusa vinhu vose, ila heyo mwenyego hataguswa na munhu yoyose. ¹⁶ Kamba viyandikigwe Mzinyandiko Zing'alile,

“Yalihi yozimanya ngelegeza za Mndewa?

Yalihi yodaha kumgwelela heyo masala?”

Ila tweye tozitanga mbuli zino, kwavija tuna ngelegeza za Kilisto.

3

Watumigwa wa Mulungu

¹ Ndugu zangu, vunikalile hamoja na mweye sidahile kulonga na mweye kamba wanhu wa muloho, ila kamba wanhu wa ulumwengu, kamba wana wadodo muinhamanila ya Ukilisto.

² Niwang'weza matombo, na sio mandia gazamile, kwavija mkala hamnavikila kuja mandia gazamile. Na hata sambu mng'hali hamnavikila

kuja mandia gazamile, ³ kwavija mng'hali wanhu wa ulumwengu uno. Kamba kuna migongo na kugomba wenyego kwa wenyego, gano hagalagusa kamba mweye mwa wanhu wa ulumwengu uno, mkala kamba wanhu wa ulumwengu? ⁴ Ihawa imwe mmwanza wenu kolonga, "Nie wa Paulo," na iyagwe, "Nie wa Apolo," mweye si wanhu wa ulumwengu uno?

⁵ Tuhagaleka gano gose, niwauze, Apolo iyo yalihi? Na Paulo iyo yalihi? Tweye twa watumigwa wa Mulungu, awo wawalongoze mweye kutogola. Kila munhu mmwanza wetu kosang'hana sang'hano yaamgwelele Mndewa kuitenda. ⁶ Nie nihanda mbeyu, Apolo kagelela mazi, ila Mulungu iyo yokuza. ⁷ Ayo yohanda na ayo yogelela mazi wose si kinhu, ila Mulungu yeyeka youtenda ukule. ⁸ Ayo yohanda na ayo yogelela mazi wose wali kinhu kimwe, na kila munhu kobokela kitumetume kilinga na sang'hano iyatendile. ⁹ Kwavija tweye twa wasang'hana wa Mulungu, tusang'hanika hamoju, na mweye mwa mgunda wa Mulungu.

Vivija mweye mwa ng'anda ya Mulungu. ¹⁰ Sama ya bazi da Mulungu diyangwelele nie, niuzenga msingi kamba mzenzi yali galu, na munhu iyagwe kozenga uchana yake. Ila kila munhu yateganye vija voyozenga. ¹¹ Kwavija haduhu munhu yodaha kwika msingi uyagwe mbali na uja wishile kwikigwa, na msingi hiwo uwo Yesu Kilisto. ¹² Kamba munhu yoyose yahazenga mumsingi uno na zahabu, ama madini ga feza, ama mabwe ganogile ng'hani, ama

mbao, ama mijani, ama mibelege, ¹³ sang'hano yake yokoneka kipigiti zua dondayabwele Kilisto vondadiigubule. Kwavija mdizua dija moto woigubula sang'hano ya kila munhu, na ku-upima unovu wa sang'hano ya kila munhu. ¹⁴ Kamba kija kizengigwe uchana ya umsingi hakilukule, ija yazengile kobokela nhunza. ¹⁵ Ila sang'hano ya munhu yoyose ihalukula, ija yazengile kopata hasala, ila heyo mwenyego kokomboligwa kamba munhu yahonyokwe kubitila uja umoto.

¹⁶ Ham'vimanyile kamba mweye mwa Ng'anda ya Mulungu na kamba Loho wa Mulungu kokala mgati yenu? ¹⁷ Avo kamba munhu yoyose yahaibananga Ng'anda ya Mulungu, Mulungu kom'bananga munhu ija. Kwavija Ng'anda ya Mulungu ing'ala, na mweye wenyego mwa Ng'anda ya Mulungu.

¹⁸ Sambiuibunyike mwenyego. Kamba uha-giza kamba kwa m'bala muulumwengu uno, kolondigwa ugaluke m'bozi, giladi uwe m'bala wa ikweli. ¹⁹ Kwavija ng'hungwe ya ulumwengu uno iyo ubozi haulongozi wa Mulungu. Kamba viyandikigwe Mzinyandiko Zing'alile, "Kawana-mata iwabala muubala wao," ²⁰ na Mzinyandiko ziyagwe Zing'alile zolonga, "Mndewa kavimanya kamba ngelegeza za wanhu wabala, si kinhu." ²¹ Avo munhu sambiyaitopele kinhu choyodaha kutenda munhu. Kwavija vinhu vose venu mweye, ²² kamba Paulo ama Apolo ama Petulo ama ulumwengu ama ugima ama ifa ama kipigiti kino ama kipigiti kikwiza. Gano gose genu

mweye, ²³ na mweye wa Kilisto, na Kilisto wa Mulungu.

4

Watumigwa wa Kilisto

¹ Avo wanhu wolondigwa kutugelegeza tw-eye tuli watumigwa wa Kilisto, kamba wanhu watogoligwe kugweleligwa vinhu va Mulungu viifisile. ² Kinhu kimwe kilondigwa ha watumigwa wano kicho kino, wolondigwa sambiwawe vizenzeleganye. ³ Ila kumwangu nie nna vinhu vidodo ng'hani vinilondigwa kutagusigwa na mweye, ama na kitala chochose cha kiunhu, na hata siitagusa mwenyego. ⁴ Udaho wangu wa kusambula gehile na ganogile ung'ala, ila dino hadinitenda niyone kamba nabule vilozo kabisa. Mndewa iyo yodayanhaguse. ⁵ Avo sambimumtaguse munhu yoyose kamba kipigiti hakinavikila, beteni mbaka Mndewa yeheza. Heyo kogeka mmulangaza gaja gaifisile mdiziza, na kozigubula ngelegeza za mioyo ya wanhu. Mkipigiti hicho kila munhu kobokela nhogolwa yolondigwa kupata kulawa ha Mulungu.

⁶ Avo, ndugu zangu, mbuli zino nizilinganyiza na nie na Apolo sama yenu giladi muifundize kumwetu nhegulo ya ulonzi uno ulonga, "Sambim'banze gaja gandikigwe," giladi munhu yoyose mmwanza wenu sambiyaitopele munhu imwe na kumzabuza munhu iyagwe. ⁷ Yalihi yawatendile mweye kuwa wakulu wa waenu?

Si heyo Mulungu yawagwelele vinhu vose vumulinavo? Avo habali muitopa kamba vija vimulinavo hamgweleligwe na Mulungu?

⁸ Mokwagiza mwisha kwing'higwa vinhu vose vumulonda? Mwishu kugaluka wagoli? Mwishu kugaluka wandewa hata kamba tweye hatuli wandewa? Vihanogile muhawile wandewa kweli giladi na tweye tuwe wandewa hamoja na mweye.

⁹ Kwavija kumwangu yokoneka kamba Mulungu katwika tweye watumigwa wa Kilisto wa hanhu haikimambukizo, kamba wanhu watagusigwe kudanganhika haulongozi wa wanhu kamba kinhu cha kulagusila ulumwengu mgima, wanhu na wasenga wa Mulungu wa kuulanga. ¹⁰ Tweye twa wabozi sama ya Kilisto, ila mweye mwa wabala mkuilumba na Kilisto! Tweye tulegela, ila mweye muna mhiko! Tweye tozabuzwa, ila mweye mohishimilwa!

¹¹ Mbaka kipigiti kino cha sambu tuna nzala na ng'hilu,* tovala vikumbi, totoigwa, twabule kae.

¹² Togaya ng'hani mkusang'hanika na makono getu wenyego, na tuhadukumizwa, tweye towamoteza. Tuhagazigwa, tweye tokwazaganya.

¹³ Tuhalongigwa vihile, tokwidika mm-buli zinogile. Mbaka kipigiti kino† tugaluka unyolodo wa muisi ino na uvuludu wa ulumwengu!

¹⁴ Nowandikila gano sio kamba nolonda kuwatenda mweye mone kinyala, ila nowazuma kamba wanangu iniwanogele. ¹⁵ Hata kamba

* **4:11** Mbaka kipigiti kino nhegulo yake mbaka kipigiti Paulo viyandike lupwilili luno. † **4:13** Mbaka kipigiti kino nhegulo yake mbaka kipigiti Paulo viyandike lupwilili luno.

muhawa na wemilizi alufu longo dimwe muukazi wenu wa kuilumba hamoja na Kilisto, ila mwabule watata bwando, kwavija nie nigaluka tata wenu mkuilumba hamoja na Kilisto Yesu kubitila Usenga Unogile. ¹⁶ Avo nowayalalila, tendeni kamba vunitenda nie. ¹⁷ Sama ya mbuli ino nomgala Timoteo kumwenu, mwanangu inimnogele na yalibule uzenzeleganye mkuilumba na Mndewa. Heyo kowakumbusa ukazi wangu unikala hamoja na Yesu Kilisto, ulingile na gaja ganifundiza mwa wanhu wamtogole Kilisto kila hanhu.

¹⁸ Wanhu wayagwe mmwanza wenu wakiitopa kwavija wagiza kamba siza kumwenu. ¹⁹ Ila nokwiza kumwenu sambisambi kamba vihamnogela Mndewa, abaho nogatanga, sio gaja tu gowolonga wanhu wano wali na matopa, ila vivija nozitanga mhiko ziwalinazo. ²⁰ Kwavija Undewa wa Mulungu hauli mmbuli zoyolonga munhu, ila vivija mzisang'hano za mhiko. ²¹ Monogelwa nize na choni? Nize na mbalati ama na noge na moyo uholile?

5

Ugoni Wowanyolodosa Wanhu Wamtogole Kilisto

¹ Kuna mbuli za kweli zilonga kamba kuna ugoni hagatigati yenu, ugoni wa namna hiyo haunakoneka hata mwa Wamhazi, munhu kutenda ugoni na mtwanzi wa tataake. ² Na hata avo moitopa! Hamulondigwa kusudagala, na ija yatendile gano yasegezwe kulawa mmwenu?

³ Hata kamba sili hamoja namwe mulukuli, ila na hamoja namwe mngelegeza. Kamba vija nikala baho, nisha kumtagusa ⁴ mtwaga da Mndewa wetu Yesu Kilisto munhu yatendile gano. Muhaiting'hana hamoja, na nie na hamoja namwe muloho, na mhiko za Mndewa wetu Yesu zowa hamoja na tweye. ⁵ Abaho molondigwa mum'bagule munhu ino kulawa mmwanza wa wanhu wantogole Kilisto, mungwelele Mwenembago, giladi lukuli lwake lubanangigwe, na loho yake ikomboligwe mdizua dija vondayeze Mndewa Yesu.

⁶ Havinogile mweye kuitopa! Muutange ulonzi ulonga, "Mela dodo dotenda tonge jose da ngano kululumuka." ⁷ Segezeni mela da umwaka da vilozo giladi muwe tonge da ngano da sambi dilibule mela kamba vija vimuli. Kwavija Kilisto, Mwana Ng'hondolo wetu wa Pasaka, kesha kulavigwa nhosa. ⁸ Kamba lusona lwa Pasaka vulukalile lutendigwa na mkate ulibule mela, avo natukale ukazi wa bila mela da mwaka, mela da vilozo na mbuli zihile, ila tuwe na ukazi ulibule mela, ukazi wa kuleka vilozo.

⁹ Niwandikila mulupwilili lwangu lubitile kamba, sambimuiduganye na wanhu wagoni. ¹⁰ Si kamba sambimuiduganye na wanhu wa ulumwengu uno wali wagoni ama wali wagi-ila ama wabokonyi ama watambikila miwegu, kwavija kamba ihawile vino muhalondigwe msegele muulumwengu uno. ¹¹ Ila sambi nie nowandikila kamba, sambimuiduganye na munhu yoyose yokiikema munhu yamtogole Kilisto na kuno kotenda ugoni ama mgila ama

yotambikila miwegu ama mwene maligo ama mng'wa ugimbi ama m'bokonyi. Munhu kamba ino hamulondigwa hata kuja nayo.

¹² Sang'hano yangu sio kuwatagusa awo walekile kumtogola Kilisto. Mweye molondigwa muwataguse awo wamtogole Kilisto. ¹³ Mulungu kowalamula awo walekile kumtogola Kilisto. Kamba Nyandiko Zing'alile vuzilonga, "Muwingeni munhu yehile yalawe mmwenu."

6

Nhaguso mwa Wanhu Wamtogole Kilisto

¹ Kamba munhu yoyose mmwanza wenu yahagomba na munhu miyage yamtogole Kilisto, kodaha vilihi kuchola ha walamula wa Kimhazi na kuleka kuchola ha wanhu wa Mulungu wang'alile? ² Ham'vitangile kamba wanhu wamtogole Kilisto wawo wondawaulamule ulumwengu? Na kamba mweye moulamula ulumwengu, vilihi hamdaha kulamula mbuli ndodo? ³ Ham'vitangile kamba tweye towalamula wasenga wa Mulungu wa kuulanga? Kamba vihawa vino modaha ng'hani kulamula mbuli za ugima uno! ⁴ Avo kamba muhagomba mmbuli zino ndodo, habali mzigala ha wanhu walekile hata kuhishimilwa hagatigati ya wanhu wamtogole Kilisto wawalamule? ⁵ Nogalonga gano giladi niwagele kinyala. Vino kweli haduhu hata munhu imwe mmwenu yali na ng'hungwe ya kulamula ngomba mwa wanhu wamtogole Kilisto? ⁶ Kinhu cha kukanganya, munhu yamtogole Kilisto komgala munhu miyage yamtogole

Kilisto kukitala na kuwatenda Wamhazi walamule mbuli yake!

⁷ Kweli mbuli zino za wanhu wantogole Kilisto wenyego kwa wenyego kuitagusila m'vitala zolagusa vija vimuhumwile kabisa. Havinogile ng'hani mweye kutendelwa gehile? Havinogile ng'hani mweye kubokonywa vinhu venu? ⁸ Kinhu cha kukanganya, mweye wenyego movwiza na kutenda gehile, na mogatenda gano mwa wanhu waenu wantogole Kilisto! ⁹ Ham'vitangile kamba wanhu wotenda gehile hawauhala Undewa wa Mulungu? Sambimuibunyike wenyego. Wagoni, na watambikila miwegu, na wafutuzi, na wenekuigona wambigalo kwa wambigalo, na wambigalo wotenda uchuluzi wa kugonigwa, ¹⁰ na wabavi, na wagila, na wang'wa ugimbi, na wavwizi, na vizenzeleganye, haduhu hata imwe mmwanza wa wanhu wano yondayauhale Undewa wa Mulungu. ¹¹ Na wayagwe mmwanza wenu mkala kamba vino, ila msuluzwa, abaho, mung'alizwa na mtendigwa wanhu walibule uzenzeleganye mtwaga da Mndewa Yesu Kilisto na Loho wa Mulungu wetu.

Ng'huli Zenu Zimuyenzi Mulungu

¹² Munhu kodaha kulonga, "Haduhu kinhu kili mwiko kumwangu." Ila sio vinhu vose vinoga. Nie nodaha kulonga, "Haduhu kinhu kili mwiko kumwangu." Ila nie sitogola kuwa nyakadala wa kinhu chochose. ¹³ "Mandia sama ya inda, na inda sama ya mandia." Ila Mulungu kovibananga vose vibili. Lukuli halulumbigwe

sama ya ugoni, ila lulumbigwa sama ya Mndewa, na Mndewa sama ya lukuli. ¹⁴ Na mhiko zake Mulungu kotuzusa tweye kulawa mkudanganhika, kamba viyamzusile Mndewa wetu kulawa mkudanganhika.

¹⁵ Ham'vitangile kamba ng'huli zenu vivo vipindi va lukuli lwa Kilisto? Nivisole vipindi va Kilisto nivilumbe hamoja na mtenda ugoni ndwanga? Havidahika! ¹⁶ Ham'vitangile kamba ayo yokiilumba mwenyego na mtenda ugoni ndwanga ka hamoja na heyo mulukuli? Kwavija yandikigwa Mzinyandiko Zing'alile, "Na wabili wano wowa lukuli lumwe."* ¹⁷ Ila ayo yokiilumba mwenyego na Mndewa ka hamoja na heyo muloho.

¹⁸ Ukimbileni ugoni. Vilozo vose viyagwe voyotenda munhu va hanze ya lukuli lwake, ila munhu yotenda ugoni koloza mulukuli lwake mwenyego. ¹⁹ Ham'vimanyile kamba ng'huli zenu zizo Ng'anda ya Loho wa Mulungu yali mgati yenu, ayo yumum'bokele kulawa ha Mulungu? Na sio ng'huli zenu mweye wenyego. ²⁰ Kawagula na beyu ng'hulu. Avo mmuyenzi Mulungu na ng'huli zenu.

7

Mbuza za Kusola na Kusoligwa

¹ Avo tanhu tuzilole mbuza zija zimunyandikile.

Vinoga mbigalo sambiyasole mtwanzi.* ² Ila

* **6:16** Mbuli zino zolawa mkitabua cha MWANDUSO 2:24. * **7:1** Sambiyasole mtwanzi nhegulo yake sambiyawase na mtwanzi.

kwavija kuna mbuli bwando za ugoni, kila mbigalo na yawe na mwehe wake mwenyego, na kila mtwanzi na yawe na mbigalo wake mwenyego. ³ Mbigalo yamtendele mwehe wake gaja goyolondigwa kutendeligwa mng'anda, na vivija mwehe yatende vivo ha mbigalo wake. ⁴ Mwehe kabule udaho mulukuli lwake mwenyego, ila mbigalo wake, vivija mbigalo kabule udaho mulukuli lwake mwenyego, ila mwehe wake. ⁵ Sambimuiime, ila kamba muitogolela kwika kipigiti kiguhi cha kuinega giladi mpate kutambika, abaho m'bwele hamoja kabili, giladi Mwenembago sambiyawengize m'vitega sama ya kuhumwa kuizuila.

⁶ Nowalongela gano si kamba shuluti, ila kamba vinigelegeza nie. ⁷ Ila vinilonda nie wanhu wose wawe kamba vinili nie. Ila kila munhu kana nhunza yake yaagweleligwe na Mulungu, ino kana ino, na iyagwe kana ija.

⁸ Mmbuli ya awo wali wagane na vizuka nolongga kamba vihanogile kumwao kukala ugane kamba vinili nie. ⁹ Ila kamba hawadaha kuizuila, basi nawasole ama kusoligwa, kwavija vinoga kusola ama kusoligwa kubanza kulukula na usu da ugoni.

¹⁰ Mwa wanhu wasolile ama wasoligwe, nowagwelela ndagizi ino, sio ndagizi yangu ila ndagizi ya Mndewa kamba, mwehe sambiyamwase mbigalo wake, ¹¹ ila kamba yahamwasa, kolondigwa yakale bila kusoligwa, ama yabwezigwe kumzengo na mbigalo wake. Na mbigalo sambiyamwase mwehe wake.

¹² Mwa wasigale nolonga vino, hano nolonga nie sio Mndewa, kamba mbigalo yamtogole Kilisto kana mwehe yalekile kumtogola Kilisto, na ija imwehe katogola kukala na heyo, sambiyamwase. ¹³ Na kamba mtwanzi yamtogole Kilisto kana mbigalo yalekile kumtogola Kilisto, na ija imbigalo katogola kukala na heyo, sambiyamwase. ¹⁴ Kwavija mbigalo yalekile kumtogola Kilisto kong'alizwa kubitila mwehe wake yamtogole Kilisto, na mwehe yalekile kumtogola Kilisto kong'alizwa kubitila mbigalo wake yamtogole Kilisto. Kamba vihalekile kuwa vino, wanenu wahawile kamba wana wa Wamhazi. Ila sama ya mbuli ino, watogoligwa na Mulungu. ¹⁵ Ila kamba ija yalekile kumtogola Kilisto yahamwasa miyage yamtogole Kilisto, muleke yamwase. Ila mmbuli kamba ino mbigalo yamtogole Kilisto ama mtwanzi yamtogole Kilisto hazuilwa. Mulungu katukema tukale mditindiwalo. ¹⁶ Kovitangaze gweye, mwehe umtogole Kilisto, kamba siku komkombola mbigalo wako? Ama kovitangaze gweye, mbigalo umtogole Kilisto, kamba siku komkombola mwehe wako?

Sigaleni Kamba Vumkemigwe na Mulungu

¹⁷ Ila kila munhu mmwanza wenu yagendelele kukala kamba Mndewa viyamulondile yakale, na kamba Mulungu viyamkemile. Dino dijo lagizo jangu dinifundiza mwa wanhu wose wamtogole Kilisto. ¹⁸ Kamba munhu yahakemigwa kuno yeshile kwingila kumbi, sambiyazahile kuisegeza ng'hovu yake ya kwingila

kumbi. Na kamba munhu yahakemigwa kuno hanakwingila kumbi, halondigwa kwingila kumbi. ¹⁹ Kwingila kumbi ama kuleka kwingila kumbi si kinhu, ila kinhu kilondigwa kuzigoga ndagizi za Mulungu. ²⁰ Kila munhu yasigale na hali yaakalile nayo mkipigiti viyakemigwe na Mulungu. ²¹ Gweye kukala nyakadala kipigiti vuukemigwe na Mulungu? Haduhu mbuli! Ila kamba uhawa na nzila ya kutenda giladi uilegehe, tenda avo. ²² Kwavija munhu yakalile nyakadala kipigiti viyakemigwe na Mndewa, heyo ha Mndewa ka munhu yailegehe, vivija heyo yakalile yailegehe kipigiti viyakemigwe, ka nyakadala wa Kilisto. ²³ Kilisto kawagula mweye na beyu ng'hulu, avo sambingaluke nyakadala wa wanhu. ²⁴ Ndugu zangu, muhali yoyose imkemigwe sigaleni na Mulungu.

Mbuzza za Wagane na Vizuka

²⁵ Tuilole mbuli ya wagane imnyandikile. Nabule ndagizi kulawa ha Mndewa, ila nolava ngelegeza zangu kamba munhu yoneligwe bazi na Mndewa, nigweleligwe mhome ya kutogolwa.

²⁶ Sama ya migayo ili sambu, vinoga mweye mkale kamba vimuli. ²⁷ Kusola mwehe? Sambiulonde kumwasa. Hunasola? Sambiuzahile mwehe. ²⁸ Ila kamba uhasola, hutendile vilozo, na kamba mndele yahasoligwa, hatendile vilozo. Ila nolonda mgatange gano, kamba awo wosola na kusoligwa wokwiza kugaya ng'hani muulmwengu uno, ila nie nolonda sambigawavike gano.

²⁹ Ndugu zangu, nhegulo yake choni mbuli ino? Nhegulo yake iyo ino, kamba kisigala

kipigiti kidodo. Avo songela kipigiti kino na kugendelela, awo wali na watwanzi wolondigwa wakale kamba vija wabule watwanzi, ³⁰ awo wolila wakale kamba vija wabule giogio, awo wodeng'ha wakale kamba vija hawadeng'ha, awo wogula vinhu wakale kamba vija wabule kinhu, ³¹ na awo wosang'hanika na vinhu va ulumwengu sambiwavinanahile.† Kwavija ulumwengu uno ukoneka sambi haukala gunge na gunge.

³² Nowalonda mweye sambingaye mkugelegeza mmioyo. Mmwanza wa wanhu wamtogole Kilsto, mbigalo yali mgane kogaya mkugelegeza mbuli za Mndewa, vija vondagayamnozeze Mndewa. ³³ Ila mbigalo yali na mwehe kogaya mkugelegeza mbuli za ulumwengu uno, vija vondagayamnozeze mwehe wake, ³⁴ awo ngelegeza zake zokiigola mianza mibili. Vivija na mtwanzi yali mgane ama mhambe, kogaya mkugelegeza mbuli za Mndewa, kwavija kosulukila yamnozeze Mndewa mulukuli na muloho. Ila mtwanzi yasoligwe kogaya mkugelegeza mbuli za ulumwengu uno, vija vondagayamnozeze mbigalo wake.

³⁵ Nolonga gano sama ya kuwataza mweye, si kamba nolonda niwekile king'hwaso, ila nolonda mkale muinzila imnogeze Mulungu ya kumtambikila Mndewa nhambiko ilibule mbagu.

³⁶ Kamba munhu yahagesa kamba hatenda

† 7:31 Mnhongo wa 29 mbaka wa 31 nehgulo yake Wehe, giogio, ndeng'ha, na ugoli sambiviwatende wanhu sambiwamsang'hanikile Mulungu.

vinogile ha mhambe yolonda kumsola, na kamba ngelegeza zake zose za ha ija imhambe, na kogesa kamba kolondigwa yamsole, nayamsole. Hatenda vilozo, wolondigwa waisole. ³⁷ Ila kamba munhu bila kushulutizwa kagimbula kumsola ija imhambe kulawa mngelegeza zake mwenyego, na kuzihuma ngelegeza zake mwenyego, avo kotenda vinogile yahaleka kumsola. ³⁸ Avo ayo yodayamsole mkasano wake kotenda vinogile, ila ayo yogimbula kumsola mkasano wake vivija na heyo kotenda vinogile ng'hani.

³⁹ Mtwanzi ka mkifungo cha mbigalo wake kipigiti mbigalo wake yang'hali mgima, ila kamba mbigalo wake yahadanganhika, kailegeha na kodaha kusoligwa na munhu yoyose yoomulonda, muladi yawe munhu yamtogole Kilisto. ⁴⁰ Mngelegeza zangu vihanogile kumwake kukala ugane. Na nogelegeza kamba na nie vivija nna Loho wa Mulungu.

8

Mbuza ya Kuilavila Miwegu Nhosa ya Nyama

¹ Avo tuilole mbuza ija imnyandikile ya nyama ilavigwe nhosa ha miwegu.

Tuvitanga kamba tweye tose tuna ilimu, ila ilimu yotutenda tuwe na matopa, ila noge dogela mhiko. ² Munhu yokwagiza koitanga goya mbuli, hanaitanga kamba vija voyolondigwa kuitanga. ³ Ila munhu yomnogela Mulungu, kotangigwa na Mulungu.

⁴ Avo tuilole mbuli ya kuja nyama ilavigwe nhosa ha miwegu. Tuvitanga kamba wegu si kinhu kabisa muulumwengu uno, na haduhu Mulungu iyagwe ila imwe yeiyeka. ⁵ Hata kamba hana ija ikemigwa mizimu, kamba kuulanga ama muisi, kweli hana mizimu bwando na wandewa bwando, ⁶ ila tweye tuna Mulungu imwe yeiyeka, Tata, yalumbile vinhu vose, na sama yake heyo tweye tuna ugima. Na hana Mndewa imwe yeiyeka, Yesu Kilisto, mkubitila heyo vinhu vose vilumbigwa, na mkubitila heyo tweye tuna ugima.

⁷ Ila si wanhu wose woitanga kweli ino. Wanhu wayagwe wakala woisang'hanikila miwegu avo mbaka lelo* wahaja nyama wogelegeza kamba woja nyama ija iwakalile woilava nhosa ha miwegu, na kwavija udaho wao wa kusambula gehile na ganogile mdodo, wonyolodoka. ⁸ Ila mandia hagatukwenhusa behi na Mulungu, tuhaleka kuja hatwasa kinhu chochose, na tuhaja hatupata kinhu chochose.

⁹ Teganyeni, sang'hano za ulegeho umulinao, sambizigaluke king'hwaso ha awo wanyekile muinhamanila. ¹⁰ Kamba munhu yali na udaho mdodo wa kusambula gehile na ganogile kokona gweye uli na ilimu ino uja mng'anda ya miwegu, kokwagiza mbuli ino haimgela mhiko yagendelele kuja vakuja vija vilavigwe nhosa ha miwegu? ¹¹ Avo ndugu yako ino yali na udaho mdodo wa kusambula gehile na ganogile, ayo Kilisto yadanganhike sama yake, kopotela sama

* **8:7** Mbaka lelo nhegulo yake mbaka kipigiti Paulo viyandike lupwilili luno.

ya ilimu yako. ¹² Kamba uhawatendela vilozo na kuwagela milonda wanhu waenu wamtogole Kilisto, wali na udaho mdodo wa kusambula gehile na ganogile, kumtendela vilozo Kilisto. ¹³ Avo kamba kija kinija chomtenda ndugu yangu yengile m'vilozo, basi noleka kuja nyama giladi sambinimtende heyo yatende vilozo.

9

Sang'hano za Mtumigwa wa Kilisto

¹ Nie siilegehe? Nie sili mtumigwa wa Kilisto? Nie simonile Mndewa wetu Yesu? Mweye hamuli malawililo ga sang'hano yangu inim-sang'hanikile Mndewa? ² Hata kamba nie sili mtumigwa wa Kilisto mwa wanhu wayagwe, ila nie na mtumigwa wa Kilisto kumwenu. Kwavija mweye mwa kilaguso cha utumigwa wangu mkuilumba hamoja na Mndewa.

³ Ino iyo mbuli yondaniwalongele awo won-dawanibeze. ⁴ Tweye hatulumbile kugweleligwa vakuja na vinhu va kung'wa sama ya sang'hano yetu? ⁵ Tweye hatulumbile kuilongoza na mwehe yamtogole Kilisto mmianza yetu kamba watumigwa wayagwe wa Kilisto na wandugu wa Mndewa na Petulo viwatendile? ⁶ Ama nie na Banaba twiyeka iwo tulondigwa tusang'hanike wenyego mmbuli za ugima wetu? ⁷ Yalihi yosang'hanika na sang'hano ya uasikali bila kulonda maliho? Yalihi yali na mgunda wa zabibu yoleka kuja mujo wake? Yalihi yali na dale da ng'hondolo yoleka kung'wa matombo gake?

⁸ Nie nolonga gano mngelegeza za kiunhu? Malagizo ga Musa hagalonga gago? ⁹ Kwavija yandikigwa Mmalagizo ga Musa kamba, “sambiumfunge ng'ombe mulomo kipigiti yahahugusa muhindi mkuubojaga.” Avo hano Mulungu kolonga mbuli ya ng'ombe? ¹⁰ Kweli hano Mulungu halonga mbuli zino sama yetu? Kweli mbuli zino zandikigwa sama yetu. Kwavija mulimi na ayo yohuna wolondigwa watende vino mkutamanila kuigolela fungu da vakuja. ¹¹ Kamba tuhahanda mbeyu inogile ya muloho mmwenu, yowa mbuli ng'hulu kamba tuhahuna vinhu va mulukuli kulawa mmwenu? ¹² Kamba watumigwa wayagwe wa Mulungu wolondigwa kutazigwa na mweye, avo tweye hatulondigwa ng'hani kutazigwa na mweye?

Ila hatulondile kutazigwa, twazaganya kila kinhu giladi sambitwike ving'hwaso muna inzila ya Usenga Unogile wa Kilisto. ¹³ Ham'vimanyile kamba awo wosang'hanika Kung'anda ya Mulungu wopata vakuja vao kulawa himo? Na awo wosang'hanika na kulava nhosa hakilingo cha kulavila nhosa wopata fungu kulawa m'vinhu vija vilavigwa nhosa? ¹⁴ Vivija, Mndewa kalagiza kamba awo woupeta Usenga Unogile wolondigwa watamanile kupata vinhu va kutenda lukuli lupate ugima kulawa Muusenga Unogile.

¹⁵ Hata avo haduhu hata mbuli imwe ini-isang'hanikile mmwanza wa mbuli zino zinilumbile nie kuzipata. Na sandike gano giladi nitamanile kamba munitendele nie mbuli zino. Vinoga nie nidanganhike kubanza munhu

yanisegezele nafasi yangu ya kuitopa. ¹⁶ Hata avo nihaupeta Usenga Unogile, sidaha kuitopa, kwavija nishulutizwa kuupeta. Na kamba siu-petile Usenga Unogile, nojona! ¹⁷ Kamba ni-haisagule sang'hano ino mkulonda mwenyego, nihatamanile maliho. Ila kamba siisagule mku-londa mwenyego, noitenda kamba sang'hano yangu yaanondile Mulungu niitende. ¹⁸ Avo maliho gangu choni? Maliho gangu igo gano, mhome ya kuupeta Usenga Unogile bila kulonda kinhu, bila kulola gaja ganilondigwa kupata msang'hano yangu ya Usenga Unogile.

¹⁹ Hata kamba nie sili nyakadala wa munhu yoyose, ila noitenda nene mwenyego niwe nyakadala wa wanhu wose, giladi nimgalile wanhu bwando Kilisto kamba vihadahika. ²⁰ Mwa Wayahudi, nikala kamba Muyahudi giladi niwagale Wayahudi ha Kilisto. Mwa awo wowinza Malagizo ga Musa, nikala kamba imwe wa awo wowinza Malagizo ga Musa, hata kamba nie sigawinza Malagizo ga Musa, giladi niwagale ha Kilisto awo wowinza Malagizo ga Musa. ²¹ Mwa awo walekile kufungigwa na Malagizo ga Musa, nikala kamba munhu yalekile kufungigwa na Malagizo ga Musa, hata kamba nie sifunguligwe kulawa Mmalagizo ga Mulungu, kwavija nie nifungigwa na Malagizo ga Kilisto, giladi niwagale ha Kilisto awo walekile kufungigwa na Malagizo ga Musa. ²² Mwa awo wanyekile muinhamanila, nikala kamba munhu yanyekile, giladi niwagale ha Kilisto awo wanyekile. Nigaluka vinhu vose mwa wanhu wose, giladi mnzila yoyose wayagwe

wakomboligwe. ²³ Nigmatenda gano gose sama ya Usenga Unogile, giladi na nie mhate fungu da motelo zake.

²⁴ Ham'vitangile kamba hali na mkimbilo, wanhu bwando wokimbila, ila imwe yeiyeka iyo yogweleligwa nhunza? Kimbileni kamba avo, giladi mgweleligwe nhunza. ²⁵ Kila munhu yozahila kuhuma koizuila mkutenda vinhu bwando. Wotenda vino giladi wagweleligwe nhunza ibanangika, ila tweye totenda vino giladi tugweleligwe nhunza yondaikale milongo yose. ²⁶ Avo nie sikimbila kamba munhu ija yokimbila bila kutamanila kinhu. Nie sitoa ng'honde kamba munhu ija yotoa ng'honde ubeho. ²⁷ Nolugaza lukuli lwangu na kulutenda nyakadala wangu, giladi nihawapetela wayagwe Usenga Unogile na nie mwenyego sambinilemigwe.

10

Nzuma ha awo Wotambikila Miwegu

¹ Ndugu zangu, nolonda mkumbuke kamba wahenga zetu wose wakala hasi ya wimilizi wa dija idiwingu, na wose waikanhiza Ibahali Indung'hu. ² Wose wakala wabatizigwe mgati ya dija idiwingu na ija ibahali giladi wawe wanahina wa Musa. ³ Wose waja mandia gagaja ga muloho, ⁴ na kung'wa ung'waji uuja wa muloho, kwavija wang'wa mazi galawile mdidibwe dija da muloho ditembele hamoja na hewo, na dibwe dija dikala Kilisto. ⁵ Ila hata avo wanhu

bwando mmwanza wao Mulungu hanogelwe na hewo, avo mitufi yao ipwililika muluwala.

⁶ Avo mbuli zino zose zizo kilingilo chetu tweye cha kutuzuma sambitusulukile vinhu vihile kamba viwatendile hewo, ⁷ na vivija sambitutambikile miwegu kamba viwakalile wotenda wanhu wayagwe mmwanza wao, kamba viyandikigwe Mzinyandiko Zing'alile, "Wanhu wakala hasi woja na kung'wa, abaho, wenuka wacheze." ⁸ Na sambitutende ugoni kamba wayagwe mmwanza wao viwatendile, na sama ya mbuli ino wanhu alufu malongo mabili na ndatu (23,000) mmwanza wao wadanganhika mdizua dimwe. ⁹ Sambitungeze Mndewa,* kamba wayagwe mmwanza wao viwatendile, na sama ya mbuli ino wadanganhika mkulumizwa na nyoka. ¹⁰ Na sambimtwanganike kamba wanhu wayagwe mmwanza wao viwatendile, na sama ya mbuli ino wakomigwa na msenga wa Mulungu wa kuulanga wa ubananzi.

¹¹ Mbuli zino zose ziwawalwilila wahenga zetu kamba vilingilo ha wanhu wayagwe, na mbuli zino zandikigwa kamba nzuma kumwetu tweye. Kwavija tokala mkipigiti kino kili behi na isota.

¹² Avo kamba muhagiza mwima goya, mteganaye sambimugwe. ¹³ Haduhu ving'hwaso viwapatile mweye ila vija viwapataga wanhu wose. Na Mulungu haisemwaga kilagano chake, hawaleka mweye mpate ving'hwaso kubita vija vumdaha. Ila muhapata ving'hwaso, Mulungu

* **10:9** Mndewa mnyandiko ziyagwe zomkema Kilsto.

kotenda nzila ya kulawila, giladi mdahe kuvihuma.

¹⁴ Avo, mbwiga zangu wanogelwa, ikimbileni nhambiko ya miwegu. ¹⁵ Nolonga na wanhu wali na nzewe, lamuleni wenyego gano gonilonga. ¹⁶ Tuhamuheweza Mulungu sama ya kikasi kuna imeza ya Mndewa, hatuilumba hamoja na mulo pa Kilisto? Na tuhaumogola umkate, hatuilumba hamoja na lukuli lwa Kilisto? ¹⁷ Kwavija kuna mkate umwe, tweye tose hata kamba twa bwando, twa lukuli lumwe, kwavija tweye tose tuja mkate umwe.

¹⁸ Wagelegezeni wanhu wa Israeli, awo woja vinhu vilavigwe nhosa. Wabule uhamoja na ikilingo cha kulavila nhosa? ¹⁹ Kinilonda kulonga icho kino. Kinhu kilavigwa nhosa ha miwegu kina unozu? Ama miwegu ina unozu? ²⁰ Si vivo, ila nhosa ya wamhazi yolavigwa ha vinyamkela sio ha Mulungu, na nie silonda mweye muwe na uhamoja na vinyamkela. ²¹ Hamdaha kung'wela kikasi king'welagwa mmandia ga Mndewa kuno mking'wela kikasi king'welagwa mnambiko ya vinyamkela. Vivija hamdaha kuja mmeza ya mandia ga Mndewa kuno muja mmeza ya mnambiko ya vinyamkela. ²² Ama tolonda tuwinule wivu wa Mndewa? Tweye tuna mhiko kubanza heyo?

²³ Mweye molonga, "Vinhu vose havigomeswe," ila nie nolonga, "Sio kila kinhu kinoga." Mweye molonga, "Vinhu vose havigomeswe," ila nie nolonga, "Sio kila kinhu chozenga." ²⁴ Munhu yoyose sambiyagese mbuli

zake mwenyego yeyyeka, ila yagese na mbuli za wayage.

²⁵ Dieni kinhu chochose kiguzigwa hasoko, sambimwinule mbuza kulawa muudaho wenu wa kusambula gehile na ganogile. ²⁶ Kwavija Nyandiko Zing'alile zolonga, "Isi na vose vimemeze va Mndewa."

²⁷ Kamba Mmhazi yahawagoneka mkaje mandia, na mweye mtogola kuchola, dieni chochose chodayawagomele sambimwinule mbuza kulawa muudaho wenu wa kusambula gehile na ganogile. ²⁸ Ila kamba munhu yahawalongela kamba, "Nyama ino ilavigwa nhosa ha miwegu," sambimuije nyama ija, sama ya ija yawalongele na sama ya udaho wa kusambula gehile na ganogile, ²⁹ kinilonga nie, udaho wa ija imunhu iyagwe wa kusambula gehile na ganogile na sio udaho wenu mweye.

Avo habali ulegeho wangu ulamulwe na udaho wa kusambula gehile na ganogile wa munhu iyagwe? ³⁰ Kamba nihamuheweza Mulungu sama ya mandia, habali nidununzwe sama ya mandia ganimuhewezela Mulungu?

³¹ Avo muhaja ama muhang'wa ama muhata-tenda kinhu chochose, tendeni gose muyenzi ya Mulungu. ³² Sambimsongeze king'hwaso ha munhu yoyose, ha Wayahudi ama ha Wagiliki ama ha wanhu wamtogole Mulungu, ³³ kamba nie vinigeza kuwatendela ganogile wanhu wose, mmbuli zose vinitendile. Kwavija nie sizahile nhogolwa yangu mwenyego, ila nhogolwa ya wanhu bwando, giladi wakomboligwe.

11

¹ Munige nie, kamba nie vunimwiga Kilisto.

Kugubika Ditwi Mkipigiti cha Kutambika

² Nie nowatogola mweye kwavija vumng'humbuka nie m'vinhu vose, na vija vumgagoga mafundo gangu, kamba vija viniwafundize. ³ Avo nowalonda mweye m'vitange kamba Kilisto iyo ditwi da kila mbigalo, mbigalo iyo ditwi da kila mtwanzi, na Mulungu iyo ditwi da Kilisto. ⁴ Mbigalo yoyose yotambika ama yohokola kuno ditwi jake digubikigwe komgela kinyala Kilisto, ayo yali ditwi. ⁵ Na mtwanzi yoyose yotambika ama yohokola bila kugubika ditwi jake komgela kinyala mbigalo wake, ayo yali ditwi, kwavija kowa kamba mtwanzi yabeigwe. ⁶ Kamba mtwanzi hagubika ditwi jake, nayakanhigwe mvili zake. Na kamba ihawa kinyala mtwanzi kukanhigwa mvili zake ama kubeigwa, basi yagubike ditwi jake. ⁷ Mbigalo halondigwa kugubika ditwi jake kwavija heyo iyo sisila na yenzi ya Mulungu, ila mtwanzi iyo yenzi ya mbigalo wake. ⁸ Kwavija mbigalo halumbigwe kulawa mwa mtwanzi, ila mtwanzi kalumbigwa kulawa mwa mbigalo. ⁹ Vivija mbigalo halumbigwe sama ya mtwanzi, ila mtwanzi iyo yalumbigwe sama ya mbigalo. ¹⁰ Sama ya mbuli ino na sama ya wasenga wa Mulungu wa kuulanga, mtwanzi kolondigwa yawe na kigubiko mditwi jake kulagusa kamba ka hasi ya udaho wa mbigalo wake. ¹¹ Ila mwa wanhu wa Mndewa, mtwanzi havidahika kuwa yeiyeka bila

mbigalo, na mbigalo havidahika kuwa yeiyeka bila mtwanzi. ¹² Kamba vija mtwanzi viyalawile mwa mbigalo, vivija na mbigalo kaleligwa na mtwanzi. Ila vinhu vose volawa ha Mulungu.

¹³ Lamuleni wenyego, vinoga mtwanzi kumtambikila Mulungu kuno yalekile kugubika ditwi jake? ¹⁴ Vija Mulungu viyalumbile vinhu haiwafundiza mweye kamba mbigalo yahawa na mvili nhali koigela kinyala mwenyego, ¹⁵ ila kamba mtwanzi yahawa na mvili nhali, hiyo iyo yenzi yake. Kwavija mtwanzi kagweleligwa mvili nhali giladi ziwe kigubiko. ¹⁶ Ila kamba munhu yoyose yahalonda tuibamilile mmbuli ino, nolonda nilonge vino, tweye twabule nzila iyagwe ya kutambika, mmwetu tweye ama mwa wanhu wantogole Mulungu.

Mandia ga Mndewa

(Mat. 26:26-29; Mlk. 14:22-25; Luk. 22:14-20)

¹⁷ Mzindagizi zino, silonda niwatogole, kwavija mmating'hanilo genu ga nhambiko motenda gehile bwando kubanza ganogile. ¹⁸ Mosi nilongeligwa kamba muhaiting'hana mweye kamba wanhu wantogole Kilisto, moibagula mwemwe kwa mwemwe, na nie kidogo notogola. ¹⁹ Haduhu mbuli, kolondigwa kuwe na mbagu mmwenu giladi yoneke kamba yalihi mmwenu yamtogole Mulungu kulawa mmoyo. ²⁰ Muhaiting'hana hamoja, kija kimja sio mandia ga Mndewa. ²¹ Kwavija muhaja, kila munhu kogendelela kuja mandia gake mwenyego, avo wayagwe wa nzala, na wayagwe wakoligwa! ²² Kwani mwabule kae za kudila na kung'wela?

Ama mowazabuza wanhu wamtogole Mulungu na kuwagela kinyala awo walibule kinhu? Niwalongele choni? Niwatogole mmbuli ino? Hata siwatogola.

²³ Kwavija gano ganiwafundize mweye niga-bokela kulawa ha Mndewa. Mndewa Yesu ikilo ija yaahonzigwe, kasola mkate, ²⁴ kamuheweza Mulungu, kaumogola na kulonga, “Uno uwo lukuli lwangu lulavigwe sama yenu, tendeni vino mkunikumbukila nie.”

²⁵ Vivija, viweshile kuja, kasola ikikasi na kulonga, “Kikasi kino kicho lagano da isambi disindiligwa na mulopa wangu, tendeni vino kila vondamung'we mkunikumbukila nie.”

²⁶ Kwavija kila vondamje mkate uno, na kuing'wela kikasi kino, moibwililisa ifa ya Mndewa mbaka vondayeze. ²⁷ Avo munhu yoyose yondayaje mkate uno wa Mndewa ama kuing'wela kikasi chake mnzila ileka kumuhishimila heyo, kaloza kilozo cha kuja lukuli na kung'wa mulopa wa Mndewa. ²⁸ Avo munhu kolondigwa yaigelegeze mwenyego kipigiti hanakuja umkate na kuing'wela ikikasi. ²⁹ Kwavija munhu yoyose yoja na kung'wa bila kuimanya nhagulo ya lukuli lwa Mndewa, koja na kung'wa nhaguso yake mwenyego. ³⁰ Kino kicho kilamso wanhu bwando mmwanza wenu wonyolila na watamu, na wayagwe mmwanza wenu wadanganhika. ³¹ Ila tanhu tuhaigelegeza wenyego, hatwingila mnhaguso ya Mulungu. ³² Ila totagusigwa na kusunigwa na Mndewa, giladi sambitwingile mnhaguso hamoja na ulumwengu.

³³ Avo, ndugu zangu, muhaiting'hana hamoja kuja mandia ga Mndewa, ibeteni. ³⁴ Kamba munhu kana nzala kolondigwa yakaje ukae yake, giladi muhaiting'hana hamoja sambimmambukizile kutagusigwa. Na vondanize, nowalongela ndagizi zisigale.

12

Nhunza Zilawa ha Loho wa Mulungu

¹ Avo, ndugu zangu, nolonda mkumbuke mbuli ya nhunza kulawa ha Loho wa Mulungu. ² M'vitanga kamba vumkalile Wamhazi, m'bulunyigwa na kwagizwa mkutambikila miwegu ilibule na ugima. ³ Avo nowalongela mweye kamba, haduhu munhu yolonga kubitila Loho wa Mulungu kamba "Yesu kadukumizwa," na haduhu munhu yodaha kulonga, "Yesu iyo Mndewa," kamba kabule Loho wa Mulungu.

⁴ Kuna nhunza bwando, ila Loho imwe yozilava. ⁵ Kuna sang'hano bwando za kusang'hana, ila Mndewa imwe. ⁶ Kuna nzila bwando za kusang'hanika, ila Mulungu imwe yosang'hanika mnzila zino zose mwa wanhu wose. ⁷ Avo kila munhu kogweleligwa lugubulo lwa Loho wa Mulungu, giladi tuitaze wenyego kwa wenyego. ⁸ Munhu imwe kogweleligwa udaho wa kulonga mbuli zili na ng'hungwe kubitila Loho wa Mulungu, na iyagwe kogweleligwa mbuli ya ilimu na Loho iija imwe. ⁹ Na munhu iyagwe kogweleligwa nhamanila na Loho iija, na iyagwe kogweleligwa nhunza ya kuhonya watamu na Loho iija imwe. ¹⁰ Na

munhu iyagwe kogweleligwa nhunza ya kutenda mizonza, na iyagwe kogweleligwa nhunza ya kuhokola. Munhu iyagwe kogweleligwa nhunza ya kutanga kamba loho ino ilawa ha Mulungu ama ilawa kuyagwe, na munhu iyagwe kogweleligwa nhunza ya kulonga ulonzi wa mkan-ganyo, na munhu iyagwe kogweleligwa nhunza ya kutapita nhegulo ya gaja galongigwe. ¹¹ Loho wa Mulungu yeiyeka iyo yotenda gano gose, na heyo iyo yolamula nhunza ilihi yamgwelele munhu yalihi.

Lukuli Lumwe Luli na Vipindi Bwando

¹² Kamba lukuli vululi lumwe, ila luna vipindi bwando, na vipindi vose va lukuli, hata kamba va bwando, ila va lukuli lumwe, avo vivo luli na lukuli lwa Kilisto. ¹³ Vivija na tweye, hata kamba tuhawa Wayahudi ama Wamhazi, tuhawa nyakadala ama wailegehe, tose tuba-tizigwa na Loho wa Mulungu mulukuli lumwe, na tose tung'wezigwa Loho iija imwe.

¹⁴ Lukuli halutendigwe na kipindi kimwe, ila vipindi bwando. ¹⁵ Kamba mgulu uhalonga, "Kwavija nie sili mkono, nie sili wa lukuli," mkilamso hicho kweli hauwa kipindi cha lukuli? ¹⁶ Na kamba gwiti dihalonga, "Kwavija nie sili siso, nie sili wa lukuli," mkilamso hicho kweli hadiwa kipindi cha lukuli? ¹⁷ Kamba lukuli lose luhawile siso, munhu yahahulike vilihi? Na kamba lukuli lose luhawile gwiti, munhu yahanusile vilihi? ¹⁸ Ila Mulungu kavika goya vipindi mulukuli, kila kipindi kimwe kamba viyalondile kikale. ¹⁹ Kamba vose vihawile

kipindi kimwe, lukuli luhawile kwahi? ²⁰ Kamba viili, mulukuli kuna vipindi bwando, ila lukuli lumwe. ²¹ Siso hadidaha kuulongela mkono, "Sikulonda!" Na ditwi hadidaha kugalongela magulu, "Siwalonda!" ²² Ila vija ivipindi va lukuli vikoneka vabule mhiko volondigwa ng'hani. ²³ Na vipindi vija vitugelegeza kamba vabule hishima, tovigwelela hishima ng'hulu, na vipindi vija vilibule unovu, tovigwaa unovu ng'hani, ²⁴ awo vipindi vetu vinogile haviulonda. Ila Mulungu kavika hamoja vipindi vose va lukuli na kuvigwaa hishima ng'hulu vipindi vilibule unozi, ²⁵ giladi sambikulawilile m'bagum'bagu mulukuli. Ila vipindi va lukuli volondigwa viitamanile kipindi kimwe na kiyagwe. ²⁶ Kamba kipindi kimwe kihalumwa, vipindi vose volumwa hamoja nacho, na kamba kipindi kimwe kihahishimilwa, vipindi vose voding'ha hamoja nacho.

²⁷ Avo mweye mose mwa lukuli lwa Kilisto, na kila munhu mmwanza wenu iyo kipindi chake. ²⁸ Na mwa wanhu wamtogole Kilisto Mulungu kaweka, mosi watumigwa wa Kilisto, abaho wahokozi, abaho wafundiza, abaho wali na nhunza ya mizonza na vivija awo wali na nhunza ya kuhonya, abaho awo wali na nhunza ya kuwataza wayagwe, na awo wali na nhunza ya kuwalongoza wayagwe, na awo wolonga ulonzi wa mkanganyo. ²⁹ Wano wose watumigwa wa Kilisto? Ama wose wahokozi? Ama wose wafundiza? Ama wose wotenda mizonza? ³⁰ Wose wana nhunza ya kuhonya? Wose wolonga ulonzi wa mkanganyo? Wose

wotapita nhegulo ya gaja galongigwe? ³¹ Ila sulukileni ng'hani nhunza zili ng'hulu.

Na nie nowalagusila nzila inogile goya.

13

Noge

¹ Hata kamba nihalonga ulonzi wa kiunhu na wa wasenga wa Mulungu wa kuulanga, ila kamba nabule noge, nie na kamba zuma didesa ama debe ditoa nyangi. ² Na hata nihawa na nhunza ya uhokozi na kuzitanga nyong'onyo zose na ilimu zose, na kamba nihawa na nhamanila idaha kuhamiza migongo, ila kamba nabule noge, nie si kinhu. ³ Kamba nihalava vinhu vangu vose na kuwagwaa wakumbulu, na kuilukuza lukuli lwangu hamoto, ila kamba nabule noge, nie sipata kinhu. ⁴ Noge domtenda munhu yazaganye, yawe na moyo unogile, sambiyawe na migongo, sambiyawe na matopa, ⁵ sambiyawe na kibuli, sambiyazahile mbuli zake mwenyego, sambiyone lusango himahima, sambiyalundize gehile. ⁶ Noge hadimtenda munhu yadeng'helele gehile, ila domtenda munhu yadeng'helele mbuli ya kweli. ⁷ Noge domtenda munhu sambiyadonhe, sambiyaileke nhamanila, yatamanile mbuli zose, na yazaganye mbuli zose.

⁸ Na noge dabule nziga, ila uhokozi womala, nhunza ya kulonga ulonzi wa mkanganyo yomala, na ilimu zose zobita. ⁹ Kwavija gatumanyile madodo, na nhunza yetu ya uhokozi

yogubula madodo. ¹⁰ Ila kija kimemekezwe kihavika, kili hindi chosegela.

¹¹ Vunikalile mwana mdodo, nikala nilonga kamba mwana mdodo, nigelegeza kamba mwana mdodo, nigesha kamba mwana mdodo, ila vunikulile, nizileka mbuli zose za haudodo.

¹² Sambisambi tolola ila hatulola goya, tolola kamba munhu yolola mkiwowo, abaho, tokwiza kulola kihanga kwa kihanga. Sambisambi novitanga hadodo, abaho, nokwiza kuvitanga ng'hani, kamba vija nie vinitangigwa ng'hani.

¹³ Na sambisambi visigala vinhu vino vidatu, nhamanila, tamanilo, na noge. Ila kikulu kubanza vose kicho noge.

14

Nhunza Ziyagwe Zilawa ha Loho wa Mulungu

¹ Dikolelezeni noge na kuiyoha sama ya nhunza za muloho, ng'haning'hani nhunza ya uhokozi. ² Kwavija munhu yoyose yolonga ulonzi wa mkanganyo, hawalongela wanhu ila komulongela Mulungu. Kweli haduhu munhu

yogamanya goyolonga, ila kozilonga nyong'onyo kubitila Loho wa Mulungu. ³ Ila kila munhu yohokola kolonga na wanhu mbuli za kuwagela mhiko, na kuwagangamiza, na kuwabweza imioyo. ⁴ Munhu yolonga ulonzi wa mkanganyo koigela mhiko mwenyego, ila munhu yohokola kowagela mhiko wanhu wamtogole Kilisto.

⁵ Nolonda kila munhu mmwanza wenu ya-longe ulonzi wa mkanganyo, ila vihanogile ng'hani kamba muhahokole. Kwavija uhokozi

wowa mkulu kubanza ulonzi wa mkanganyo, kamba munhu iyagwe hatapite gaja galongigwe muulonzi wa mkanganyo giladi wanhu wose wamtogole Kilisto wafundizigwe.

⁶ Avo, ndugu zangu, kamba niheza kumwenu na kulonga ulonzi wa mkanganyo, kinhu chaki kinogile chondampate, kamba siwagalile lugubulo ama ilimu ama uhokozi ama mafundo? ⁷ Hata mbuli ya vinhu vilibule ugima vilava dizwi kamba vija filimbi ama bango, munhu koumanyaze wila utoigwa kamba mililo hai-inegile? ⁸ Na kamba mhalati haililile goya, yalihi yodayaisasale yachole kung'hondo? ⁹ Vivija na mweye muhalonga ulonzi uleka kutangigwa, munhu kovitangaze gaja gamulonga? Kwavija mowa kamba vija molonga na ubeho. ¹⁰ Kweli kuna lonzi bwando muulumwengu, na haduhu hata imwe ilibule nhegulo yake. ¹¹ Kamba siimanyile nhegulo ya kinhu choyolonga munhu, basi nie nowa kamba muhenza ha munhu ija yolonga, na heyo kowa kamba muhenza kumwangu. ¹² Avo na mweye. Kwavija mosulukila kupata nhunza za muloho, iyoheni ng'hani mzipate nhunza zija ziwagangamiza wanhu wamtogole Kilisto.

¹³ Sama ya mbuli ino, munhu yoyose yolonga ulonzi wa mkanganyo yatambike giladi yapate udaho wa kutapita gaja goyolonga. ¹⁴ Kwavija kamba nihatambika mkulonga ulonzi wa mkanganyo, loho yangu vivija yotambika, ila nzeweze zangu hazipata kinhu. ¹⁵ Avo nhendeze? Notambika muloho yangu na vivija notambika mnzeweze zangu. Nokwimba muloho yangu na

vivija nokwimba mnzewele zangu. ¹⁶ Kamba uhamuyenzi Mulungu muloho yako iiyeka, kodahaze munhu yokiiyona ka mmwanza wa awo hawamanyile chochose kulonga “Amina” vija vuumgwaa Mulungu hewela kipigiti hagamanya gaja gaulonga? ¹⁷ Kweli gweye komgwaa Mulungu hewela vinogile, ila munhu iyagwe hapata kinhu. ¹⁸ Nomuheweza Mulungu kwavija nie nolonga ulonzi wa mkanganyo ng’hani kubanza mweye mose. ¹⁹ Ila mwa wanhu wamtogole Kilisto, vonoga nie nilonge mbuli tano zitangika za kuwafundiza wanhu wayagwe kubanza kulonga mbuli alufu longo dimwe muulonzi wa mkanganyo.

²⁰ Ndugu zangu, lekeni kugelegeza kamba wana wadodo. Mzimbuli zihile muwe wana wadodo, ila mngelegeza zenu muwe wakulu.

²¹ Mzinyandiko Zing'alile yandikigwa vino, Mndewa kolonga,

“Mkubitila wanhu wolonga ulonzi wa kihenza,
na mmilomo ya wakenza,
nolonga na wanhu wano,

ila hata avo hawanitegeleza.”

²² Avo kulonga ulonzi wa mkanganyo kowa kilaguso ha awo walekile kumtogola Kilisto na sio ha awo wamtogole Kilisto, ila uhokozi sama ya awo wamtogole Kilisto na sio sama ya awo walekile kumtogola Kilisto.

²³ Avo kamba wanhu wose wamtogole Kilisto wahaiting'hana hamoja na kila munhu yalonge muulonzi wa mkanganyo, na wanhu wayagwe hawazimanyile mbuli zino ama wanhu walekile kumtogola Kilisto wehengila, hawalonga kamba

muna moyo? ²⁴ Ila kamba munhu yalekile kum-togola Kilisto ama munhu hazitangile mbuli zino kengila na kum'vika kila munhu yohokola, na koneka na gose goyohulika kamba kana vilozo na kutaguswa na gose goyohulika, ²⁵ na gaja gaifisile mmoyo wake gagubuligwa. Avo kogwa hasi na kumtambikila Mulungu na dizwi kulu na kulonga haulongozi wa wanhu, “Kweli Mulungu ka hamoja na mweye.”

Golondigwa Kutendeka Mzinhambiko

²⁶ Tulongeze basi, ndugu zangu! Muhait-ing'hana hamoja, munhu imwe yembe wila, iyagwe yafundize, iyagwe yalave lugubulo, iyagwe yalonge ulonzi wa mkanganyo, na iyagwe yaitapite nhegulo ya gaja galongigwe. Na mbuli zino zose zitendeke sama ya kuwagela mhiko wanhu wamtogole Kilisto. ²⁷ Kamba munhu yahalonga ulonzi wa mkanganyo, basi walonge wabili ama wadatu, sambiwabanze, tena walonge imweimwe, na munhu iyagwe yatapite nhegulo ya gaja galongigwe. ²⁸ Kamba haduhu mtapita, munhu ija yolonga ulonzi wa mkanganyo kolondigwa yanyamale mgati ya wanhu wamtogole Kilisto ila yakiilongele heyo mwenyego na Mulungu. ²⁹ Wahokozi wabili ama wadatu walonge, na wayagwe wagalole goya gaja galongigwe. ³⁰ Na kamba munhu yakalile hasi kagubuliligwa mbuli, basi ija imunhu yakalile yohokola haichanduso yanyamale. ³¹ Kwavija molondigwa muhokole imweimwe giladi kila munhu yafundizigwe na kugangamizwa. ³² Loho za wahokozi zowahulika

wahokozi, ³³ kwavija Mulungu hali Mulungu wa uvuludusi, ila ka Mulungu wa tindiwalo.

Kamba viili mwa wanhu wose wang'alile wantogole Kilisto, ³⁴ watwanzi wolondigwa wanyamale mzinhabiko. Hawalondigwa walonge. Ila wolondigwa wategeleze kamba Malagizo ga Musa vugalonga. ³⁵ Kamba wahalonda kutanga goya mbuli, na wawauze wambigalo zao ukae yao, kwavija kinyala ng'hani mtwanzi kulonga mnhabiko.

³⁶ Mokwagiza Usenga wa Mulungu usongela kumwenu? Ama Usenga wa Mulungu uvika kumwenu mwiyeke? ³⁷ Kamba munhu ya haigesa kamba heyo muhokozi, ama kana mhiko za moloho, nayatogole kamba kino kinimwandikilani mweye nyandika ndagizi kulawa ha Mndewa. ³⁸ Ila kamba munhu yahaizabuza mbuli ino, na heyo mwenyego kozabuzwa.

³⁹ Avo, ndugu zangu, sulukileni ng'hani kuhokola, na sambingomese kulonga ulonzi wa mkanganyo. ⁴⁰ Ila mbuli zino zose zitendeke vinogile kamba vuzilondigwa zikale.

15

Kuzuka kwa Kilisto

¹ Avo, ndugu zangu, nolonda niwakumbuse Usenga Unogile uniwapetele, awo umuubokele na amo nhamanila yenu muimile.

² Mokomboligwa sama ya Usenga uno Unogile, kamba muhazigoga goya mbuli ziniwapetele. Kamba si vivo, nhamanila yenu yaga.

³ Kwavija nie niwagwelela mweye gaja ganogile ng'hani ganibokele. Kilisto kadanganhika sama ya vilozo vetu kamba Nyandiko Zing'alile vuzilonga. ⁴ Kazikigwa na mdizua da ikadatu kazuwigwa kamba viyandikigwe muna Zinyandiko Zing'alile. ⁵ Kamulawilila Petulo, abaho na wanahina zake longo dimwe na wabili. ⁶ Abaho kipigiti kikija kawalawilila wanhu mia tano na malagalila, wakalile wanahina zake, wayagwe mmwanza wao wang'hali wagima mbaka kipigiti kino, ila wayagwe wadanganhika wamala.* ⁷ Abaho kamulawilila Yakobo, abaho mwa watumigwa wose wa Kilisto.

⁸ Hakimambukizo, kandawilila nie, kamba munhu yavumbuke mnzila haizoeleke. ⁹ Kwavija nie na mdodo ng'hani muna umnhongo wa watumigwa wa Kilisto, na silumbile hata kukemigwa mtumigwa kwavija niwagaza wanhu wamtogole Mulungu. ¹⁰ Ila sama ya ngekewa ya Mulungu, niwa vino vinili, na ngekewa yake kumwangu hayagile bule, kwavija nisang'hanika kuwabanza watumigwa wose wa Kilisto, sio na udaho wangu nie ila ngekewa ya Mulungu ikalile mgati yangu. ¹¹ Avo kamba nie ama hewo, kino kicho kitu-petile, na kino kicho kintogole.

Vija Vondatuzuke

¹² Ila kamba ipetigwa kamba Kilisto kazuwigwa kulawa mkudanganhika, vilihi wanhu wayagwe mmwanza wenu walonge haduhu kuzusigwa

* **15:6** Mbaka kipigiti kino nhegulo yake mbaka kipigiti Paulo viyandike lupwilili luno.

kwa wanhu wadanganhike? ¹³ Kamba haduhu kuzuswa kwa wanhu wadanganhike, na Kilisto na heyo hazusigwe. ¹⁴ Na kamba Kilisto hazusigwe, Usenga Unogile utuupeta mduhu kinhu, na nhamanila yetu si kinhu. ¹⁵ Kihile ng'hani, toneka kamba tweye twa wasindila wa uvwizi wa Mulungu, kwavija tumulonga Mulungu kamzusa Kilisto kulawa mkudanganhika, kumbe hamzusile kamba kweli wadanganhike hawazusigwa. ¹⁶ Avo kamba wadanganhike hawazusigwa, basi Kilisto na heyo hazusigwe. ¹⁷ Na kamba Kilisto hazusigwe, nhamanila yenu si kinhu, mng'hali m'vilozo venu. ¹⁸ Na awo wadanganhike kuno womtamanila Kilisto wapotela. ¹⁹ Kamba tomtamanila Kilisto muna uugima uno wa muulumwengu wiyeka, tolondigwa toneligwe bazi kubanza wanhu wose. ²⁰ Ila kweli Kilisto kazusigwa kulawa mkudanganhika, waichanduso kuzusigwa mmwanza wa awo wadanganhike. ²¹ Kamba vija ifa vuizile kubitila munhu, vivija na kuzuswa kwa wadanganhike kwiza kubitila munhu iyagwe. ²² Kamba vija wose wakalile hamoja na Adamu viwadanganhike, vivija na awo wali hamoja na Kilisto wotendigwa kuwa wagima. ²³ Ila kila munhu kozusigwa mnzamu yake, Kilisto kowa waichanduso, abaho awo wamtogole Kilisto wozusigwa mkipigiti vondayeze. ²⁴ Abaho, ikimambukizo cha ulumwengu chokwiza, Kilisto kozihuma tawala zose, udaho wose, na mhiko zose za muloho, na kuugela Undewa mmakono ga Mulungu Tata. ²⁵ Kwavija Kilisto kolondigwa yatawale

mbaka Mulungu vondagawahume wadumuka zake wose na kuweka hasi ya magulu gake. ²⁶ Mdumuka wa kimambukizo kubanangigwa kowa ifa. ²⁷ Kwavija “Mulungu kavika vinhu vose hasi ya magulu gake.” Mbuli zija zilonga kamba, “Kila kinhu” kikigwa hasi yake, si kamba na Mulungu mwenyego yekile vinhu vose hasi ya Kilisto ka hasi yake Kilisto. ²⁸ Vinhu vose vihekigwa hasi ya utawala wa Kilisto, avo Mwana mwenyego kokiika hasi ya Mulungu, ayo yavikile vinhu vose hasi ya Kilisto, na Mulungu mwenyego yawe uchana ya vinhu vose.

²⁹ Avo kamba haduhu kuzuswa kwa wanhu wadanganhike, wotendaze wanhu waja wabatizigwe sama ya wandugu zao wadanganhike? Kamba wanhu wadanganhike hawazusigwa, habali wanhu wobatizigwa sama yao? ³⁰ Na tweye, habali tuigela mdihonzolomo wenyego mazua gose? ³¹ Mazua gose, na mdihekaheka da kudanganhika, ndugu zangu! Kiniitopela kumwenu mkuilumba hamoja na Yesu Kilisto Mndewa wetu kicho kinhenda nie nilonge vino. ³² Kamba vunikala nigomba na ming'onyo ya mmuhulo† kuja Efeso sama ya kilamso cha kiunhu, choni kimhatile, kamba wanhu wadanganhike hawazusigwa? “Natuje na kung'wa, kwavija mayo todanganhika.”

³³ Sambim'bunyikigwe, “Wambwiga wehile wobananga nhogolwa inogile.” ³⁴ Bweleni mngelegeza zenu kamba vija viilondigwa, na muleke kutenda vilozo. Kwavija kuna wanhu

† 15:32 Ming'onyo ya mmuhulo nhegulo yake wanhu wa Efeso.

wayagwe mmwanza wenu hawammanyile Mulungu. Nogalonga gano giladi niwagele kinyala.

Lukuli Londaluzusigwe

³⁵ Munhu kodaha kuuza, “Wanhu wadanganhike wozusigwa vilihi? Na kamba wahazusigwa, wokwiza na ng'huli zilihi?” ³⁶ Wabozi mweye! Muhahanda mbeyu muisi hayota mbaka tanhu idanganhike. ³⁷ Uhahanda, huhanda lukuli londaloneke, ila kohanda mbeyu, mbeyu ya ngano ama kinhu kiyagwe. ³⁸ Ila Mulungu koigwelela lukuli luyalondile mwenyego, na kila mbeyu koigwelela lukuli lwake.

³⁹ Ng'huli zose hazilingane. Wanhu wana ng'huli zao, wang'onyo wana ng'huli zao, ndege wana ng'huli zao, na somba wana ng'huli zao. ⁴⁰ Vivija kuna ng'huli za kuulanga na kuna ng'huli za muisi, ila yenzi ya ng'huli za kuulanga hailingile na yenzi ya ng'huli za muisi. ⁴¹ Zua dina yenzi yake, na mulenge una yenzi yake, na nhondo zina yenzi zao, na yenzi ya nhondo imwe hailingana na yenzi ya nhondo iyagwe.

⁴² Avo vino vivo vondaiwe kipigiti wanhu wadanganhike vondawazusigwe. Lukuli londalusiligwe lobanangika, na lozusigwa luja halubanangika, ⁴³ losiligwa lubuhizwe, ila lozusigwa na yenzi, losiligwa lunyolila, ila lozusigwa na mhiko. ⁴⁴ Losiligwa lukuli lwa kiunhu, ila lozusigwa lukuli lwa muloho. Kamba hana lukuli lwa kiunhu, vivija hana lukuli lwa muloho. ⁴⁵ Yandikigwa muna Zinyandiko Zing'alile, kamba, “Munhu wa ichanduso, Adamu, kalumbigwa kawa munhu mwene

ugima.” Ila Adamu wa ikimambukizo kawa Loho ija yowagwelele wanhu ugima. ⁴⁶ Lukuli lwa muloho halulongole, ila lulongole lukuli lwa kiunhu, abaho lukuli lwa muloho. ⁴⁷ Munhu wa ichanduso kalawa muisi, kalumbigwa na timbwisi, ila munhu wa ikabili kalawa kuulanga. ⁴⁸ Kamba viyakalile munhu kulawa muisi, vivo wali awo wali muisi, na kamba viyakalile munhu kulawa kuulanga, vivo wali awo wali kuulanga.‡ ⁴⁹ Na kamba vija vituilingile na munhu ija yolawa muisi, avo tokwiza kuilinga na munhu ija yolawa kuulanga.

⁵⁰ Ndugu zangu, nowalongela kamba ng'huli zetu hazidaha kuuhala Undewa wa Mulungu, tena ng'huli zino zibanangika hazidaha kuhala gaja hagabanangikaga.

⁵¹ Tegelezeni, niwalongele nyong'onyo. Hatudanganhika tose, ila tose togaluka ⁵² hima, kamba kubalika kwa siso, kuna imhalati ya zua da ikimambukizo. Kwavija mhalati yolila, wanhu wadanganhike wozuka wowa wagima gunge na gunge, na tweye tuli wagima togaluka. ⁵³ Kwavija ng'huli zetu zino zidanganhika zolondigwa zikaluke ziwe ng'huli zileka kudanganhika, na ng'huli zetu zino zibanangika zolondigwa zikaluke ziwe ng'huli zileka kubanangika. ⁵⁴ Ng'huli zetu zino zidanganhika zihagaluka kuwa ng'huli zileka kudanganhika, avo ulonzi uja wandikigwe Mzinyandiko Zing'alile wowa kweli, ulonga, “Ifa

‡ 15:48 Wanhu wali kuulanga wao wanhu wantogole Kilisto.

imezigwa na mhuma.” ⁵⁵ Ifa, ili kwahi mhuma yako? Ifa, uli kwahi usungu wako?

⁵⁶ Ifa yopata mhiko za kulumiza kulawa m'vilozi, na vilozo vopata mhiko kulawa Mmalagizo ga Musa. ⁵⁷ Ila hewela zim'vikile Mulungu, ayo yatugwelele mhuma kubitila Mndewa wetu Yesu Kilisto.

⁵⁸ Avo, ndugu zangu wanogelwa, nanahileni, sambimtigiswe na kinhu chochose, mazua gose ilaveni mmioyo ing'alile kuitenda sang'hano ya Mndewa, kwavija m'vimanya kamba kusang'hanika kumsang'hanika sama ya Mndewa sio jaga bule.

16

Msango wa Kuwasangila Wanhu Wamtogole Kilisto

¹ Muimbuli ya msango wa kuwasangila wanhu wa Mulungu ako Yelusalemu, tendeni kamba vuniwalongele watende wanhu wamtogole Kilisto kuja kuisi ya Galatia. ² Mdizua da mwanduso wa kila wiki,* kila munhu yeke hamgwazo kiasi cha hela kulingana na vija viyopata, avo niheza sambikuwe na msango wowose wondautendeke. ³ Abaho, nihavika, nowagwelela mhwilili za kuwatambula wanhu waja imuwasagule kugala nhunza zenu Yelusalemu. ⁴ Kamba vihanoga nie kuchola na hewo, basi tochola tose.

Ngelegeza za Paulo

* **16:2** Zua da mwanduso wa wiki nhegulo yake jumapili.

⁵ Nokwiza kumwenu mkubitila muisi ya Makedonia, kwavija nolondigwa nibitile Makedonia. ⁶ Siku nokala na mweye kidogo ama mkipigiti chose cha kihuhe, giladi mnhaze mmwanza wangu kokose kunichola. ⁷ Silonda kukiiyona namwe sambisambi kuno nibita nzila, kwavija notamanila kukala namwe mkipigiti kitali kamba vihamnogela Mulungu. ⁸ Ila nogendelela kukala hano mdiwambo da Efeso mbaka zua da lusona lwa Pentekoste, ⁹ kwavija nipata kipigiti kinogile cha kusang'hanka, ila hana wanhu bwando wonibeza. ¹⁰ Kamba Timoteo yeheza kumwenu, loleni kamba haduhu kinhu chochose chondakimdumbize kipigiti chodayawe na mweye, kwavija koisang'hana sang'hano ya Mndewa kamba vija vunitenda nie. ¹¹ Avo munhu yoyose sambiyamzabuze, ila msindikizeni mditindiwalo giladi yabwele kumwangu, mana nomulolela heyo na wanhu wayagwe wamtogole Kilisto.

¹² Tuilole mbuli ya Apolo. Nimuyalalila ng'hani yeze kumwenu hamoja na wandugu wayagwe, ila halondile kwiza kipigiti kino, ila kokwiza yahapata nafasi. ¹³ Kaleni meso, nanahileni mnhamanila, gangamalen, muwe na mhiko. ¹⁴ Tendeni mbuli zose mdinoge.

¹⁵ Muutanga mulango wa Stefana wakala wanhu wamtogole Kilisto waichanduso kuja kuisi ya Akaya, na wasagula wenyego kuwasang'hankila wanhu wa Mulungu. Ndugu zangu, nowayalalila, ¹⁶ wategelezeni wanhu kamba wano na kila munhu yoilumba na hewo muisang'hano na kusang'hanka hamoja na hewo.

¹⁷ Ninogelwa ng'hani avija viwavikile kina Stefana na Fotunata na Akaiko, kwavija wanigwelela vinhu vinihonyile kulawa kumwenu, ¹⁸ kwavija wausuluza moyo wangu na vivija mioyo yenu. Wanhu kamba wano wolondigwa kutambuligwa.

¹⁹ Wanhu wamtogole Kilisto muna iisi ya Asia wowalamsa. Akuila na Pilisila hamoja na wanhu wamtogole Kilisto woiting'hana mng'anda yao wowalamsa ng'hani mditwaga da Mndewa. ²⁰ Wandugu wose hano wowalamsa. Ilamseni wenyego kwa wenyego na mnonelo ung'alile.

²¹ Nie Paulo, nokwandika ndamsa ino na mkono wangu mwenyego.

²² Kamba munhu yoyose yoleka kumnogela Mndewa, yadukumizwe.

“Malanata!” Mndewa wetu, izo!

²³ Ngekewa ya Mndewa Yesu iwe hamoja na mweye.

²⁴ Noge jangu diwe na mweye mose mkuilumba hamoja na Yesu Kilisto.

**Lagano da Isambi da Mndewa na Mkombola
Wetu Yesu Kilisto**
The Holy Bible in the Zaramo language of Tanzania
Zaramo: Lagano da Isambi da Mndewa na Mkombola
Wetu Yesu Kilisto (Bible)

copyright © 2019 Pioneer Bible Translators

Language: Zaramo

Contributor: Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Jul 2024 from source files dated 29 Jan 2022

f5372143-dd2f-5452-9f25-3aada8fab0bd